



ПУ-ТУ



УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ



№ 14

8 червня 1947 р.



У травні 1947 року Архiepіскоп УАПЦ Київський і Чигиринський Никанор відвідав український табір Сомме-казерне.

Відома співачка французької опери, кіна й радіо Лілі Поке прибула зі Сполучених Штатів до Франції. Посередині Лілі Поке.

Монмартр також має власну радіо-станцію; 21 травня в Монмартрі була урочисто відкрита студія.

Співачка Мішель Бонда користується загальною любов'ю. Навіть «старий гвардієць» вільного об'єднання старого Мормартру захоплюється з її мистецтва. (Фото Д. В.)



Голова американського Червоного Хреста О'Коннор прибув до Франкфурту на Майні. Він збирається відвідати декілька європейських країн: Австрію, Бельгію, Францію й інші, щоб ознайомитися з працею Червоного Хреста. На фото: О'Коннор в Кронбергерівському замку коло Франкфурту на Майні розмовляє з генералом Кларенсом Р. Гюбнером. (Фото ДВ.)



Засідання комісії для опрацювання австрійського мирного договору. На фото: делегація США (зліва направо): Джозеф Додж, Девід Гінзбург, п. Гольдсміс і Олівер (Фото ДВ.)

Пу-гу

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ГИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

8. червня, 1947

№ 14

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

НАВЧАННЯ Й ВИХОВАННЯ	
В ЕМІГРАЦІЇ — О. Павленко . . .	Стор. 3
СВІТ ЗА ТИЖДЕНЬ — В. Лод . . .	4
П. ГРОМИКО ЗАГРОЖУЄ СПОЛУЧЕНИМ ШТАТАМ	5
СОВЕТСЬКІ НЕВІЛЬНИКИ	6
ЗАГИБЕЛЬ ЗАПОРІЖЖЯ —	
В. Юнаківський	7
РОЗВИТОК АМЕРИКИ	8
ЛІТО В КАЛІФОРНІ	9
КОРОЛЬ БОСТОНСЬКИХ ҚАБАРЕ	10
ТАЄМНИЦЯ ГІПНОЗУ —	
А. Височенко	12
КАДРИ СУЧАСНИХ ДНІВ —	
Л—н	14
МИСТЕЦЬКІ ФОРМИ ФІЛЬМУ	14
КОРОЛЬ ІЛЬОКАНІВ	14
УСМІШКИ, РОЗВАГИ	15

НА ОБКЛАДИНЦІ — фото до статті «Літо в Каліфорнії. Королева врожаю Дорін Роне отримує свою корону у барилі з вином.

*

«Пу-гу» виходить щотижня.

Ціна окремого числа 3 н.м.

Передплата — 12 н. м. місячно, на 3 м-ці — 36 н. м. Гроші висилати поштовими переказами на адресу видавництва.

Видавець і головний редактор —

ВОЛ. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

*

Адреса редакції та видавництва:

Augsburg, Bismarckstraße 13 II
Verlag „Pu-Hu“.

*

Published under D. P. Publications
License US-E-4,
OMGB. Information Control Division.

*

Druck: H. Mühlberger, Augsburg. — 6. 47.



У підкомісії чужоземних справ палати представників США. Міністр Джордж Маршалл і голова підкомісії Карл Мундт. (Фото Д. В.)

Навчання й виховання в еміграції

Українці в еміграції велику вагу приділяють розвиткові культурноосвітньої праці. Це великий здобуток нашої національної свідомості, бо тільки цим ми можемо виликувати себе від перманентного вимирання й денационалізації на чужині, як це було за попередніх часів, починаючи від еміграції Мазепи. Сьогодні наші табори рясно вкриті різними культурними закладами, де рідною мовою навчається дітвора й молодь. Все це стало загальновідомим, нікого вже не дивує, хібащо чужинці, не розуміючи нашого національного життя, часом бувають здивовані таким пошвавленням праці українців у власній культурі.

Розглядаючи це як високо позитивне явище, треба все ж підійти об'єктивно до наших зусиль підняти й закріпити національні позиції через школу та перевірити, наскільки ми досягаємо цим своєї мети.

Треба констатувати, що в галузі шкільництва наші громадські організації не зробили належних заходів для поліпшення стану і тому вся освітня праця існує й провадиться тільки з допомогою населення таборів та його добровільних датків.

На жаль, цього замало. Щоб наші школи могли виконати своє завдання, крім підтримки населення, потрібний контроль від наших громадських установ якості та кількості навчання.

Коли брати тільки основні недоліки роботи шкіл, можна навести такі:

1. Наші школи не охоплюють повністю дітей у таборах і тих, що мешкають поза

табором. Частина неохоплених дітей відвідує інші школи (німецькі, польські, російські), частина зовсім не вчиться. Як ті, так і ті поволі забувають рідну мову й денационалізуються. В окремих випадках батьки розглядають це як позитивне явище і цим ще більше поглиблюють розколинку між нашим завданням на еміграції й дійсним станом. Коли прийняти до уваги, що дітей шкільного віку в нас і так небагато (інші народності мають більше), то стане зрозумілим, які негативні можуть бути наслідки. Уже доводилось зустрічати молодь попередньої й сьогодишньої еміграції, яка тут утратила свою мову. В розмові з ними виявилось, що їх мало що в'яже з батьківщиною, бо їм стала ближчою та країна, якою мовою вони володіють.

2. У наших народних школах якість навчання стоїть невисоко. Важливою перешкодою була відсутність підручників, але корінь зла не в цьому. Головна причина та, що вчителі на еміграції, не маючи методичного керівництва й контролю, почали провадити навчання на підставі своїх поглядів та переконань. Ось чому й учні не мають достатніх знань з тих предметів, що їх вони вивчають. Особливо негативно впливає на якість навчання те, що вчителі не однаково розуміють українську граматику й правопис, не володіють однією термінологією, не мають уніфікованих програм.

3. Ще гірша справа з вихованням нашого дитинства. Коли приглянутись уважно до того, як ростуть, чим цікавляться наші діти, кожному стане ясно, що в длянці виховання,

школи несуть найбільшу відповідальність за нашу майбутню зміну. З того як діти відвідують церкву, можна сказати, наскільки вони запам'ятали християнську мораль, яку їм подавали в школах. Те саме можна сказати й про інші сторінки життя. На лекціях і поза ними учитель повинен уміло прищеплювати дітям навички, потрібні для сьогодишнього життя і для нашої батьківщини.

Можна навести багато прикладів занедбання загальних вимог у нашій освітній справі, та річ не в тім, щоб тільки критикувати, особливо під сучасний нащ стан; варто вказати ті методи, якими можна виликувати наші хиби. Спробуємо, скільки дозволить ця стаття, це зробити. Насамперед вважаємо, що умови нашого перебування на чужині дозволяють нам краще організувати шкільну працю. Покликатись на рівні еміграційні злидні не стану.

В першу чергу треба підняти якість праці в школі способом підвищення кваліфікації вчителів. Можна багато простити, але там, де людина робить будь-який експеримент над дітьми, треба не забувати євангельської істини: «аще соблазніши єдиного з малих цих... Звичайно, мова йде не про те, щоб прив'язувати комусь камінь на шию, але треба усунути тих, хто не вміє або не бажає чесно працювати в освітній ділянці. Настирливо треба організувати курси для вчителів, на яких поставити певні проблеми з навчання й виховання та подати зразки їх здійснення.

До цього часу праця шкіл ішла самопливом. Треба налагодити інструктаж, запровадити єдину систему навчання та виробити сталі програми. Життя доводить, що школи краще працюють, коли є добре організовані батьківські комітети. Тому працю школі треба пов'язати з громадськими інституціями через батьківські комітети, культ.-освітні реферати.

Окремо стоїть справа з тими, хто живе поза таборами. Треба зважати на те, що кількість їх увесь час збільшується з тих українців, що їх позбавлено прав ДП. Вони живуть розкидано, і там не завжди можна організувати будь-яку шкільну мережу. Очевидно, там можна налагодити гурткове навчання з дітьми, що досягли шкільного віку. Але крім того треба зважати на той факт, що серед емігрантів є дуже великий відсоток інтелігенції, яка може провадити навчання з окремими дітьми українців, серед яких вона мешкає. Що це має актуальне значення, можна судити з того, що німецька влада вже не раз зверталася до наших громадських установ у справі опіки над поодинокими дітьми, які через недогляд батьків стали на шлях безпритульних.

Дуже поважна роль вчителя в еміграції. Він мусить бути одночасно педагогом і національним діячем. Під час військової хуртовини багато з них забули педагогіку й методику навчання. Тому в праці не почувають себе достатньо підготованими. Найкраще було б при будь-якій нашій вищій школі заснувати факкультет підвищення кваліфікації вчителів. Там за певним пляном повинні відбути перепідготовку ті вчителі, що працюють або бажають працювати. Можна видавати журнал з теорії практики навчання й виховання.

На еміграції є декілька тисяч учителів, але лише невелика частина має працю завдяки своїй кваліфікації, решта шукає іншого фаху або поповнює кадри безробітної інтелігенції. З прикрістю можна навести такий факт, що в таборі є багато безробітних учителів, але курси неписьменних провадять люди, що не мають належної педагогічної освіти. Це тому, що ніхто з учителів не зголосився до цієї праці. Це вказує на занепад морального й професійного обов'язку серед наших педагогів, що серед невідрадних умов еміграції забули обов'язки щодо українського суспільства. Ми не знаємо, що нас чекає, сподіваємось усіх можливостей, серед яких проблема виховання молоді в національному дусі найбільш ускладнена. Не виключаємо можливостей, що нашій еміграції, яка сьогодні вийшла з батьківщини більш загартованою, доведеться не тільки дбати про збереження власних національних ознак, але й дбати про національне відродження сотень тисяч українців, які в різні часи оселилися в Америці і через брак інтелігенції поволі зденаціоналізувалися.

При цій ситуації роль вчителів, як громадських діячів, дуже велика, і ми повинні свідомо готувати їх до виконання завдань.

Минуло досить часу перебування на чужині. В боротьбі за правове становище українців треба було відсунути інші, серед них і шкільні питання, на другий плян. Сьогодні життя знов висуває, як чергове питання, проблему навчання й виховання нашого молодого покоління в умовах розселення серед інших народів, що мають свою культуру й високо розвинену техніку.

Дбати про те, щоб не бути народом без імені й об'єднати на національно-культурному ґрунті всіх українців, готувати їх для майбутнього нашої батьківщини — такі повинні бути засади нашої культурно-освітньої праці на еміграції.

О. ПАВЛЕНКО

СВІТ за тиждень

Міжнародна ситуація кристалізується щораз виразніше. Всупереч намаганням дипломатів та їхнім заявам, світ розколюється цілком явно на два великі табори, що одержали назву: «Схід» і «Захід». Головна розгра на світовій шахівниці відбувається між США та ССРСР; Англія намагається зайняти становище посередника. Ці намагання Англії мають на Заході повне зрозуміння, на сході повне недовір'я. ССРСР твердить, що Англія дала себе повністю втягнути в орбіту дій США та просто стала васалом Америки. Такий погляд для Англії не тільки образливий, але й неправдивий. Про це можна було перекоонатися на щорічному

КОНГРЕСІ ПАРТІЇ ПРАЦІ,

де продискутовано всю англійську політику. Конгрес англійської Партії Праці своїм значенням далеко переступив межі британської імперії. До голосу делегатів сьогоднішньої урядової партії Англії прислухався світ, а його постанови — це своєрідний показчик політичних тенденцій англійського уряду й цілого «Коммонвелту».



Американський посол у Лондоні п. Люїс Дуглас відвідав вугільні шахти в Південному Йоркширі. Населення приготувало йому сердечну зустріч. На фото: дружина англійського гірника цілує посла й запевняє, що вони всі радіють відвідинам. (Фото Д. Б.)

Конгрес Партії Праці присвятив найбільше уваги справам закордонної політики, що з огляду на міжнародно ситуацію цілком виправдане й самозрозуміле. В цій ділянці постанови конгресу мають окреме значення. Частина промовців заявили на конгресі, що взаємини з ССРСР крацають та що англійські чинники і Партія Праці намагаються нав'язати дружні взаємини із східнім союзником. Деякі промовці висловлювали думку, що Англія й ССРСР мають багато спільного, і нема причини шукати суперечностей між цими двома великодержавами. Не зважаючи на ці голоси, конгрес постановив величезною більшістю не поширювати співпраці Англії з ССРСР, не уневажнювати постанови про заборону для членів Партії належати до Т-ва Друзів

ССРСР, не виводити негайно війська з Греції. Частина делегатів, т. зв. «ребелянтів», що висловлювалися за поступливість на користь ССРСР, критикуючи політику мін. Бевіна, програли повністю. Конгрес ухвалив величезною більшістю повне довір'я до політики мін. Е. Бевіна, що в широко закреному звіті дав огляд міжнародних подій та політики англійського уряду.

Політика «сильної руки», що її від імені Заходу ведуть мін. Бевін і мін. Маршалл, виявляється життєвою konieczністю не тільки для цих двох світових потуг, але й для всіх миролюбних та дійсно демократичних держав. Ця політика західних союзників викликає також великі надії серед поневолених або неповністю самостійних народів. Від наслідків цієї політики залежить

ОБЛИЧЧЯ СВІТУ

на найближчий час, а може, десятки й більше років. Отже Захід у постійній дефензиві. Тяжко знайти вихід із ситуації, бо хотілося б жити дружно й мирно з ССРСР, але з другого боку вперта, небезпечна та імперіалістична політика ССРСР сильно непокоїть Захід.

З цих причин кол. през. США, Гувер, пропонує сепаратний мир з Японією та Німеччиною, що серйозно вплинуло на урядові чинники Англії та США. З цих причин співпраця між англо-американськими зонами Німеччини стає ще тіснішою, з цих причин США, не зважаючи на великі обтяження американського платника податків, дають позики різним країнам і поширюють свою допомогу, уважаючи, що краще протидіяти тепер фінансово, як потім кривавитися у війні.

Світ бореться за демократію або комунізм. Вияви цієї щораз запеклішої боротьби: громадянська війна в Китаї, Греції, революції в Парагваї та інших південно-американських державах, заборона комуністичної партії в Бразилії, проект заборони її в Парагваї, Канаді, Уругваї, США; поділ Німеччини на дві сфери впливів; труднощі союзної політики в Японії та Кореї; заплілля в Польщі та героїчна боротьба УПА, врешті

СПРАВА ТУРЕЧЧИНИ,

що живе в постійній загрозі від ССРСР. Все це непокоїть світ безупинно. Ніяк не видно слідів замирення чи стабілізації взаємини між державами й народами.

Новий сенсаційний
кіно-роман

»ЙОГО ІМ'ЯМ«

М. ЯНІШЕВСЬКОГО І К. ЯВОРСЬКОГО

за оригінальним сюжетом і фавульною розробкою Миколи Янішевського появиться у найближчих числах «ПУ-ГУ»

Читайте, купуйте «ПУ-ГУ»!

Клясичним прикладом політичної розгри між Сходом і Заходом може бути Туреччина. Американська позиція має на меті розбудову турецьких стратегічних баз, зміцнення воєнної спроможності турецької армії, стандартизацію турецької зброї.

Прем'єр Туреччини заявив у дискусії в турецькому парламенті, що «одна держава домагається опірних баз у Дарданеллях та намагається зруйнувати суверенність Туреччини». На пресовій конференції прем'єр заявив, що Туреччина бажає добросусідських взаємин з ССРСР, але не дружби на основі «мюнхенських умов», цебто на умовах поступок і компромісів, що можуть закінчитися катастрофою для Туреччини.

Цією лінією «сильного кулака» йтиме американська допомога Туреччині та Греції. Поступливість та компромісовість доводять неминуче до несподіваних ускладнень та криз, як це сталося тепер

В УГОРЩИНІ,

де некоординована політика союзників виявила свої далекосяжні наслідки.

Щоправда, криза в Угорщині помітна була ще з початком ц. р., коли тасмна советська поліція арештувала генерального секретаря партії «дрібних землевласників», що в останніх виборах здобула повну перемогу. Його обвинуватили в протидержавній роботі та шпionажі проти ССРСР і підготові перевороту. Протести Англії та США не дали ніякого наслідку. Советська влада, не порозумівшись із англо-американськими кокологами Контрольної Союзної Ради, проводила свою роботу, заявляючи, що причини арешту та матеріал обвинувачення оголошать після закінчення слідства. Слідство ще не закінчене. Несподівано ССРСР висунув обвинувачення проти угорського прем'єра Ф. Нагі, заявляючи, що він замішаний в аферу і був співучасником змови проти уряду та ССРСР. Прем. Нагі із сім'єю за виїмком 5-тилітнього сина, виїхав був на відпочинок до Швейцарії і зголосив свою димісію в угорському дипломатичному представництві в Швейцарії, відмовляючись вертатися на батьківщину.

Зреконструйований угорський уряд нібито не багато різниться від попереднього, але Захід уважає, що це початок остаточної комунізації Угорщини. ССРСР, що повинен за 90 днів після підписання мирного договору відкликати свої війська з Угорщини, хоче мати там дружній для себе уряд.

Комуністично-советські елементи, коментуючи ситуацію в Угорщині, не щадять



Андрій Громико (ліворуч) і посол США в Москві генерал-лейтенант Вальтер Беден Сміс під час тосту за добре порозуміння. (Фото Д. В.)

слів критики та обвинувачень на адресу прем. Нагі, заявляючи, що з Угорщини не дадуть зробити другої Греції.

Ця розгра політичних сил в Італії, знайшла розв'язку в тому, що там створено



Турбінний літак, що тримає американський рекорд швидкості майже 1.000 км/год., прийнятий до складу американської військової авіації після детальних дослідів експертів повітряного транспорту. На фото: літак і його залага. (Фото Д.-Б.)

УРЯД БЕЗ КОМУНІСТІВ.

Прем. де Гаспері, не маючи успіху в переговорах з лівими партіями, вирішив створити кабінет виключно з фахівців та членів його партії, християнсько-демократичної. Треба сумніватися, чи цей уряд не зможе довго залишитися при владі, бо комуністи та частина соціалістів під проводом Ненні гостро поборюють прем'єра, намагаючись перешкоджати в його праці. Прем. де Гаспері, не зважаючи на сильну опозицію, узявся до нормалізування взаємин. У нього великі вирішального значення пляни, що їх він саме через комуністів не

міг здійснити. Він сподівається, що допомога США буде успішніша, бо американський уряд давніше висловив готовість піти на якнайтіснішу співпрацю з італійським урядом, коли там не буде комуністів.

Таким чином, Італія — друга країна, де комуністи не беруть участі в уряді, хоч мали в ньому великі впливи. Перша — це Франція, де внутрішня ситуація подекуди стабілізувалася. Надалі у Франції та Італії треба сподіватися нової офензиви комуністичної партії, що намагатиметься здобути втрачені позиції.

В. Лод.

П. Громико загрожує Сполученим Штатам

Виступаючи на вечорі у готелі «Волдорф-Асторія», як заступник міністра чужоземних справ Советського Союзу, Громико попередив Сполучені Штати, що коли вони не погодяться негайно підписати умову, що забороняє атомову бомбу, вони скоро можуть бути віддані на ласку «інших держав», що випередили США «в удосконаленні певної небезпечної зброї».

Цей виступ п. Громика на зібранні Американсько-Російського Інституту в готелі «Волдорф-Асторія» справив на широку американську аудиторію сумне враження. Тим, хто сподівався зміни російської вимоги щодо контролю атомової зброї, п. Громико заявив, що він міцно тримається старої позиції — негайної заборони атомової зброї без ніяких американських «дурниць» та міжнародного контролю атомових виробень, бо Советський Союз не може підпорядковувати долю своєї національної бажанню більшості, мовляв, рішення більшості «можуть диктуватись не лише інтересами справедливості».

Громико був «зіркою» вечора і, не боючись опору з боку п. Остіна та сера Александра

Кадогана, почав закидати Сполученим Штатам не лише «штучні перепони» в питанні міжнародного контролю атомової зброї, але й критикувати умови, за яких США і Британія хотіли б обмежити озброєння. Вони наполягали на запровадженні ефективного атомового контролю, на міжнародній добрій волі та міжнародної поліції, вважаючи це за важливі передумови угоди про обмеження озброєння. «Якщо вони будуть упертими, — натякнув п. Громико, — вони не досягнуть нічого».

Громико нічого не сказав про «іншу небезпечну зброю», яку мав на увазі, але Сполучені Штати зробили влучно, опублікувавши відомості про нову й небезпечнішу зброю — відповідь на кожен чужоземну загрозу секретною зброєю. Минулого тижня Мартін, авіаційний промисловець, публічно засвідчив перед сенатською підкомісією, що Армія і Флот Сполучених Штатів експериментують з радіо-активною зброєю, що її пускають з літаків невибуховими атомовими гарматнями; вона зможе принести смерть людям і знищити природні ресурси на великих обширах.

СОВЕТСЬКІ НЕВІЛЬНИКИ

Однією з найбільших компромітативних подій нашого часу стало помовлення людського рабства в советській Росії. Гітлер прагнув до цього старим римським шляхом, обертаючи на рабів чужинців або тих, кого вважав за «нижчу расу». Сталін, що не вірить у расову нерівність, запровадив рабство для власних громадян, як і для людей з інших країн, на такому рівні, якого ще ніколи не знала людська історія.

Тепер є щонайменше 14 мільйонів*) рабів у тій імперії з примусовою працею, що зветься Советським Союзом. Вони живуть у таборах за горожею, перевитою колючим дротом; їх пильно стережуть день і ніч озброєні вартові на баштах з потужними прожекторами та зграями псів для переслідування втікачів. Вони виконують найчорнішу, найнебезпечнішу й найтяжчу роботу: в копальнях, на розчищенні лісу, будують шляхи та залізничні канали, летомища та нові військові виробні. Ця трудова сила дешева, постійна, легко контролювана, не «чутлива до кліматичних» умов. Їх перевозять у вантажних вагонах як безвільну стару худобу, а використовують без найменших турбот про забезпечення.

Ці дешеві раби нічого не коштують НКВД; його агенти просто хапають їх на вулиці або стягають з ліжок уночі.

Праця цих 14 мільйонів рабів являє собою неодмінний фактор економіки «першої соціалістичної держави». Коли число їх зменшиться, МВБ знає, що слід тільки натякнути місцевим відділам цієї «поважної» установи, і нова квота «ворогів народу» буде арештована. Глумом звучить, коли ця рабська система претендує на твердження, що її тоталітарна власність на все розв'язала назавжди безробіття.

Рабське становище робітників у Советській Росії незрівнянно тяжче від тимчасового безробіття робітників США за найбезрадіснішої депресії. У деяких таборах раби живуть в умовах гірших, ніж люди кам'яного віку. Ось, наприклад, частина свідчення одного польського в'язня, що був колись суддею. «Напів голі, босі, напівживі ми прибули в холодну, як лід, пустельну тундру, де стояв тільки стовп з прибитою дошкою, де значилось: «Лагер ч. 228». Ми їли житнє борошно, розбавлене невареною водою. На ніч нас загнали в землянки; спали, тісно притулившись один до одного. О 4. годині сторож будить нас усіх, б'ючи сокирою в кусок чавуну на дроті. Ніхто не має в що вдягатись, а через це не доводиться й роздягатись. Уставши, з'їдаємо другу половину тієї їжі, що давали вчора. Після цього дають другий сигнал: «Виходьте на роботу». Поволі один за одним ці жахливо брудні істоти, у дронті, товплячись, вилазять зі своїх смердючих дір, трясучись від холоду, щоб почати безплатну роботу. Сморід усюди жахливий. Іноді людина заявляє, що хвора. Коли помічник лікаря, помацавши пульс, заявляє,

*) К. М. Алексеев указує на цю кількість. К. Кравченко, автор книги «Я вибрав свободу», вказує, що коли він був у Москві, офіційно вказувалося на 20 мільйонів. Полковник Казаліт, член британського парламенту, що супроводив польського прем'єра Сікорського в його подорожі по польських конц. таборах, доповідає, що один російський генерал сказав йому: «Я не розумію, чому ви так шкодуєте за поляками, коли 20 мільйонів наших громадян живуть у таких самих умовах».

що в'язень хитрує, винного чекає страшне биття ногами й будь-чим іншим. Багато цюночі вмирає в таборі; вартові стягають трупи й волочать їх тоді до «моргу»-примітивної будівлі з дрючків, накритих хмизом, де кидають їх у загальну купу».

А ось частина розповіді іншого нещасного: «Ми жили в наметах без підлог. Коли поверталися вночі з роботи, трясучись від холоду, мокрі до кісток, ми в'язли по коліна в багні в цих наметах. Ми лягали в усьому дронті, що було на нас, засинаючи, ніби в лихоманці; одежа трохи потряхала на нас — і це до ранку, коли сторожа з псами приходила стягати нас знов на роботу. Коли хтось уночі вмирав, ми переховували труп під лавками доти, доки можна було витерпіти сморід; це для того, щоб можна було держати раціон хліба померлого».

Це приклади з «таборів смерті» далеко-східної та північної Росії. Безліч таких свідчень про життя можна було б навести з зізнань нещасних, що побували там. Доповідь про життя в такому таборі, що зробила одна видатна польська діячка, яка тепер перебуває в США, тільки підтверджує до деталей зізнання багатьох сотень інших в'язнів. В'язні сплять у довгих дерев'яних бараках щільними рядами; ширина бараку дорівнює зростові людини. Ці раби мусять лягати в ряд і роблять це так: заходять до бараку один за одним і лягають усі на бік на голі дошки, тісно один до одного, ногами до вузького проходу. Вони не мають жодних матраців, білизни чи ковдр. Вони сплять у тому ж дронті, що й працюють. На цих нещасних безліч вошей та клопів, по них вільно бігають щури. Їм не дають води, щоб помитись. У бараку є одна піч, що може зігріти його тільки в радіусі 5—6 кроків, решта мусить задовольнятися власним теплом. О 4.30 хвилин ранку озброєна варта піднімає рабів. В'язні працюють 10—12 годин сповна, одержують опівдні дві столові ложки каші. Після цього вони повзуть у свої землянки. Отаке їхнє життя.

Постачають їх залежно від «норми» продуктивної праці. Коли хтось не може виконати «норму», його й без того мізерний приділ харчів це зменшують. Хто відмовляється працювати або виконав менше, ніж 30 відсотків норми, вважають за саботажника. Його замикають в «ізолятор» — тюрму з поодиноким перебуванням у камері.

При повторенні цього розстрілюють. «Не вважаючи на це», говориться в іншому свідченні, трапляються багато «саботажників», особливо взимку.

Звичайний тип — докраю виснажена людина, що стає до всього байдужою. Існує тільки одне бажання: лежати спокійно на дошках, щоб найменшою мірою відчувати, як крапля по краплі чахне енергія й життя. На таборовому жаргоні це зветься «готовий». Кожна група таборів має свій шпиталь, такий самий будинок, як і всі інші, з такими ж ліжками з голих дошок. Але тут трохи краще харчують, кожний хорий має ковдру, а деякі шпиталі нагадують в'язням майже рай, бо мають навіть лікаря, звичайно такого ж в'язня-раба. Він обмежений також у постачанні і має більше права, щоб убити пацієнта, ніж його лікувати. Наприклад, «квота хворих» не повинна бути більшою встановленою, і хворого, не передбаченою пією «квотою», повертають назал. Найбезсербнішими заходами було руйнування сім'ї. Німці в тися-

чах випадків ув'язнювали нерозлучними родинами. Але в Росії загальне правило: навіть при масових депортаціях чоловіків та жінок розсилали в різні табори без можливості навіть листуватись. Такі ж правила застосовують до батьків та дітей. Ступінь жорстокості коливався залежно від часу й місця, але ця жорстокість становить систему в усіх таборах.

Головна мета цієї інституції — карати й винищувати ворогів диктатури та ще мати з цього хоть невелику користь. Існує постійний страх. У всіх він залязти у душу, і кожний вартовий знає, що коли він не буде безсердючно жорстоким на советський зразок, він завжди в небезпеці бути засудженим до табору.

На якій підставі советські громадяни можуть бути приречені до рабства? Це люди, що чинять моральний опір, протилежно думають, критикують або їх запідозрюють у таємній нелюбові до тоталітарного комуністичного режиму. Найбільш привілейовані серед в'язнів ті, що порушили звичайну людську мораль, цебто злочини, грабіжники, вбивці. Найменше упривілейованими ті, хто просто критично ставиться до режиму з моральних чи політичних переконань; їх просто зуть «врагами народу». Справжніх криміналістів серед в'язнів не більше 15 відсотків. Решту можна поділити на такі сім груп:

1. «Битовики». Це нове советське слово означає «дегенерацію» нажиттєвій стежці. На нашій мові це означає «зловживання» на роботі. Таким чином при державній власності на все, навіть люди, що продають лимонаду, розносять її на собі, становлять невичерпане джерело поновлення концентраційних таборів. Наприклад: одна колгоспна куховарка забула посолити обід і за це її засудили як за злочинне невиконання службових обов'язків. Колгоспника послали продавати до міста жито, де він його й продав за 23 карб. замість 27 чи 26, як йому наказували. Його заарештували й засудили за «незацікавленість і байдужість».

2. «Кулаки» — це ініціативні та заможніші селяни, що мали нещастя мати трішки більше землі чи худоби, як інші сусіди, і



Злочинні генерали й фельдмаршали. На фото вгорі: колишні фельдмаршали Вільгельм Лист і Максиміліян фон Вайхе. Внизу: колишній генерал — полковник Рендуліс, що має відповідати за повне спустошення норвезької провінції Фінмарк. З наказу фельдм. Були розстріляні 215 мешканців грецького села, де були забиті 2 німецькі солдати. Незабаром усі чотири стануть перед судом у Нюрнберзі...

Загибель Запоріжжя

(5. ЧЕРВНЯ 1775)

вірили в своє право на цю власність. Ці люди й складають найчисленнішу групу рабів. А що вони простодушні й звикли до тяжкої праці — це найцінніший матеріал для депортації. Їх вивозили цілими селами, запроваджуючи примусову колективізацію в тридцятих роках.

Коли ці жертви вимерли, їх чергу заступили вже колгоспники, що, не зважаючи на поліційні заходи та пропаганду, мріяли, як про щастя, про власні оселі.

3. Індустріальні робітники, засуджені за «порушення» дисципліни чи «опір дисципліні» — дуже тяжкий злочин у соціалістичній державі, а дуже караний за невихід чи спізнання на роботу або — крий Боже! — за протест проти довгого робочого часу, платні чи умов праці.

4. Робітники та комуністи чужих країн, яких спокусила пропаганда та обіцянки тисячних заробітків; прибувши як прочани на «батьківщину соціалізму», — здебільшого попали до в'язниць у цій країні, що трактує всіх чужинців як шпигунів. Отже, росіяни, що колись були за кордоном, розглядають як «заражених буржуазною культурою» західного світу. Так трактують і тих, що мають якісь стосунки з чужинцями. Наприклад, одна дівчина, Анечка, була на вечірці, де одержала приз за найліпше виконання вальсу. Дружина італійського посла, що була присутня, привітала дівчину й приязно з нею говорила 2—3 хвилини. Наступного дня дівчину заарештовано та засуджено на примусову працю.

5. Позбавлені прав та сану священники, люди, засуджені до концтаборів за те, що були релігійні, та люди інтелігентних професій, що можуть мати свою думку.

6. Декілька мільйонів громадян Польщі, Болгарії та інших країн, окупованих Росією. Ними заповнені нові категорії рабів, починаючи від закінчення війни. Їх відбирають та трактують так само, як і російських рабів.

7. Репатрійовані російські полонені. Існує правило в совєтській армії, що жоден воjak не може здатись, — мусить умерти в бої. Тому всі «звільнені» совєтські військово-полонені стали перед судом, що вирішував їхню провину й долю. Мільйони з них попали до концентраційних таборів, багато з них мають рани, що підтверджували, як вони бились за свою країну. Отже засудження на рабство, що висить над ними, і стало причиною, чому тисячі російських воjakів не бажали за таких умов вертатись додому та запекло відкидають усякі цього роду пропозиції. Нема, очевидно, жодного правного порядку щодо перебування в таборах тих, що їх засуджено, відбувати там кару, але МБД не знає при тому жодного права. Час відбуття кари в таборах МБД може продовжити, що звичайно й робиться тим способом, що сама адміністрація таборів зі своїми розпорядками продовжує термін відбуття кари. Стверджено, що лише 50% засуджених у таких таборах дістають волю по відбутті кари.

Загадкова таємниця, чому ця огидна практика замовчана світовою пресою. Міністерство скарбу США поклато ембарго 1930 р. на м'яке дерево та сірники з Совєтів, бо ці продукти були «продуктами примусової праці». Але Молотов, що в той час якраз став прем'єром, заспокоїв ці поголоски, вживши величезної брехні, а саме, що: «Багато безробітних у капіталістичних країнах заздрають нашим засудженим на працю в північних областях, бо там добрі умови прожитку й праці». Ембарго було скасоване міністерством закордонних справ. Або появились потім чутки «Товаришів мандрівників», що вважають ці табори не-

(закінчення на стор. 8)

П'яте червня 1775 року трагічною датою увійшло в історичну пам'ять українського народу. Того дня вдруге й назавжди московське військо зруйнувало Запорозьку Січ, якій судилося впродовж кількох століть грати визначну роль в історії України. Після скасування автономії Гетьманщини і Слобідської України це був найтяжчий удар, що його цариця Катерина, несамовито винищуючи рештки державного буття України, заподіяла нашому народові.

Запорозька Січ заснована в середині XVI ст. для захисту українських земель від нападів кримських татар і турків. Її заклав український князь Дмитро Вишневецький, той, що про нього й досі кобзарі співають у думі про Байду. Він збудував 1552 р. невелику фортецю на острові Хортиця й обсадив її козацькою залогою. Незабаром Січ набрала великої сили, ставши центром оборони України від її ворогів. Понад двісті років запорожці завзято боронили рідну віру, народ і батьківщину. Легендарні лицарі кров'ю вписали найкращі сторінки в історію України, в боротьбу наших предків за волю й незалежність.

Запорожці заслонили своїми грудьми від степових здобичників не тільки рідний край, але й Польщу та Московську державу. Не одна татарсько-турецька навала розбилася об мури козацької фортеці на Дніпровому Низу, що боронила підступи до українських земель. У сотнях битв і блискучих перемог славне Запорозьке військо громило й нищило татар і турків, і поляків, і москалів, боронячи свій народ.

Слава про українських козаків лунала по всьому світі. Під проводом Самійла Кішки, Івана Підкови, Петра Сагайдачного, Івана Сірка вони не раз відірвалися в Крим і Туреччину і звільняли з полону тисячі полонених. На невеликих чайках козаки перепливали Чорне море і нападали на кримські й турецькі міста, щоб помститися над ворогом. Героїчну добу морських походів, що здобули запорожцям світову славу, найбільший український історик М. Грушевський характеризує так: «Козаки на своїх убогих чайках швендяли по всьому Чорному морю, не даючи спокою Турецькому царству, перед яким дрижав увесь тодішній європейський світ, і добожевілля доводили всевладних турецьких султанів, що навіть у своїх палатах царгородських не чули себе безпечними від тієї убогої козацької голоїти».

Вже в кінці XVI ст. Запорозька Січ стала поважною силою в східній Європі. Воєнного союзу з Запоріжцями шукали різні європейські володарі. Король Стефан Баторій, починаючи війну з московською державою, забезпечив собі допомогу запорізького війська. З дозвільлення німецького імператора приїздив на Запоріжжя його посол Лясота і умовлявся з козаками про спільну участь в протитурецькій війні, в якій брав участь Наливайко з 12.000 козаків. Вдруге холили походом на Смоленськ і Москву. Запоріжці під проводом гетьмана Петра Сагайдачного, щоб рятувати зі скрути польського королевиці Ядвиги, що загнана сюди з невеликим військом. Через кілька років вони знов врятували польську державу, порятуючи коло Хотина турецького султана.

Запорізька Січ завжди тримала в своїх руках прапор волі українського народу. Вільна козацька республіка брала найактивнішу участь у війнах з Польщею, що їх провадили Кочубийський і Наливайко. Тяжало й Острияниця. З Дніпрового Низу почався

рух Хмельницького, що хутко перетворився на визвольну війну цілого українського народу проти Польщі. Коли гетьман Іван Мазепа в союзі з Карлом XII виступив проти Москви, щоб вибороти незалежність України, все запорозьке військо одностайно підтримало гетьмана. І хоч із наказу оскаженілого Петра I Січ була зруйнована, але вона не загинула. Козаки перенесли свій кіш на новий осідок коло Олешок, а 1733 р. знов повернули її на старе місце.

У XVІІІ р. розпочався посиленний наступ московського царату на Україну. Виснажливими війнами, тяжкими каналськими роботами на півночі, засланнями й вимордовуванням населення уряд дуже послабив Україну. Плондровано й нищено все, що було пов'язане з автономією Лівобережжя й Запоріжжя; 1764 р. скасовано Гетьманщину та всі права України і її козацтва. Влада перейшла до відновленої Малоросійської колегії. Скрізь запроваджують ті ж порядки, що і в московській державі. Кращі землі захоплюють московські пани.

За таких умов Запорозька Січ, навіть послаблена першою руїною 1709 р. після полтавської поразки, була небезпечною для московського панування.

Катерина бачила, що дальше існування вільної козацької республіки особливо небезпечно. Було вирішено знищити Запоріжжя.

Закінчення російсько-турецької війни полегшило урядові здійснення цього рішення. Навесні 1775 р. велика російська армія, що верталася з турецького фронту, зайняла всі землі Запорозької Січі. Вночі 4. червня генерал Текелія з великим військом несподівано обложив Січ, сповістивши козаків, що мусять віддати зброю й розійтись.

Рядове козацтво і слухати не хотіло про здачу. Всі рвалися до бою з підступними напасниками, хоч їхня сила й була більша. Кошовий Кальнишевський і старшина скликали раду, на якій довго умовляли козаків піддатися без бою, щоб марно не проливати крові, бо він бачив, що боротьба з ворогом безнадійна.

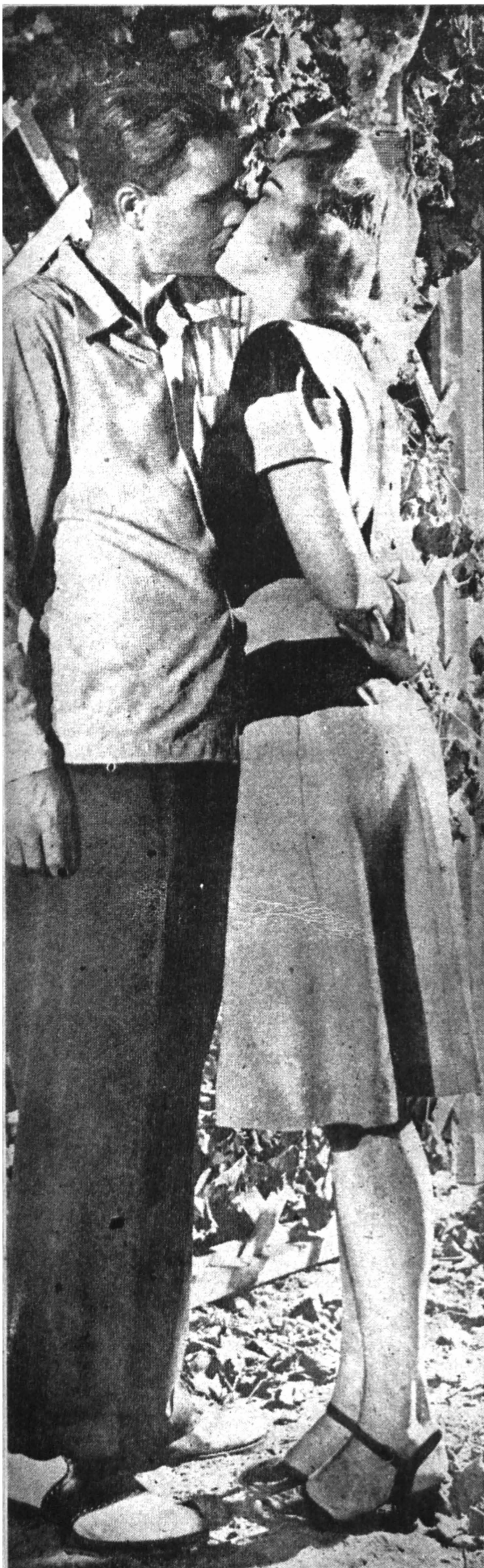
Почалося руйнування й нищення Запорозької Січі. Ворог не обминув навіть січової святині — церкви, пограбувавши в ній коштовні образи, ризи, потім церкву й козацькі курені спалили.

Останнього кошового Петра Кальнишевського, військового писаря Івана Глобу і військового суддю Павла Головатого забили в кайдани й відвезли до Москви на суд. Там їх судила військова колегія, покаравши довічним ув'язненням.

Аж у Соловецький монастир на Білому морі запроторили кошового. Посадили тут у страшну камеру. Маленьку, вузьку, вогуку. На голову так одягали колодку, щоб в'язень не міг лягти. Лише три рази на рік випускали з тієї камери останнього кошового. Тут його катували 25 років, поки смерть 1803 р. не припинила його муки.

Після зруйнування Січі запорожці розбрелися чужини світами, більшість із них подалася за турецький кордон. В гирлі Дунаю вони заклали Задунайську Січ, що існувала до 1828 р. Кілька тисяч козаків помандрувало до Австрії і там над долішньою Тіссою заклали Січ. З невеликої кількості козаків утворено 1783 р. Чорноморське військо, що згодом переселилося на Кубань, поклавши цим початок українській колонізації Кубані та Північного Кавказу.

В. Юнаківський



Літо в Каліфорнії.
Дівчина, спіймана під кущем, мусить поцілуватись стільки разів, скільки на ньому є грон. Це правило робить поцілунки легкими

вільників за щось подібне до літніх скавтових таборів, тільки умови там трохи менш милі та вигідні.

Генріх Веллес відвідав Росію й Сибір в 1944 р. Очевидно, він не потрудився відвідати хоч один із «звичайних концентраційних таборів», як їх Вілкі називає. Веллес дістав уяву про такі табори, маючи щасливе товариство в особі Івана Нікішова, бруталного команданта «Дальстрою» — найбільшої й найважливішої групи таборів смерті в Сибірі. Тут на терені, в декілька разів більшому за Францію, цілком підпорядкованому НКВД, невольники вмирають тисячами через божевільні намагання Советського Союзу перевищити інші країни в добуванні золота. У своїй доповіді Веллес називає цього начальника винищення людей «великим індустріальним достойником».

Подібні безчесні вчинки були б неможливі, коли б не освітлювали так брехливо дійсність Советського Союзу, що досяг такого ступня поневоленої людини. Криміналісти, за Леніновим ученням, не злодії, лише жертви суспільності, звичайно, капіталістичної. При соціалізмі, як він декларує, вони потребують лише перевиховання через працю, і злочинність зникне в усьому світі навіки.

Справедливу гуманітарну реформу покарань була вже започаткувала Росія до 1928 р., коли гігантські зусилля п'ятирічок знищили всякі справедливі спонування на користь тільки того, що стосувалось кількості праці. Спірність погляду на перевиховання засуджених тоді зникла в наслідок гарячкового вишукування масової тваринної сили людей-невільників.

Усе, що лишилося сьогодні від Ленінових ідеалів, — це упривілейована позиція дійсних злочинців у цих невольничих таборах.

МВБ та міністерство юстиції знову й знову наполягають, щоб «класових ворогів» карати нещадніше й суворіше, ніж кримінальних злочинців. Семен Фірін, високий урядовець МБД, сказав: «Ми говоримо вам, звичайним злочинцям, що ми не розглядаємо вас як ворогів, бо серед вас немає синів поміщиків чи фабрикантів».

У цих таборах перебувають також тисячі дітей на підставі закону 1935 р., що передбачав покарання молодшого покоління, ві-

ком від 12 років, кримінальним кодексом і ніколи не був скасованим. Діти родяться також у цій невольничій імперії. Статеві стосунки для невольників заборонені, але багато жінок цілком свідомо йдуть на це в надії, що вагітність дасть їм можливість зідхнути вільніше хоч короткий час та ліпше харчуватись. На сьомому чи восьмому місяці їх переводять до спеціальних бараків для породіль, де протягом одного року вони дістають легку роботу. Наприкінці року дитину від матері забирають, і мати більше ніколи про неї не почує. Дітей відсилають кудись до державного дитячого будинку. Встановлюючи невольничу працю, советські лідери мали на меті розв'язати свою важку економічну ситуацію. В 1932-33 рр. середня платня одного робітника в Советському Союзі становила 1496 карб, на рік, а утримання одного невольника концтабору коштувало коло 500 карб.

Советські марксисты добре знали ці особливості, що їх вони мусіли запровадити в соціалізмі, як і те, чого капіталістичне суспільство ніколи не дозволяло. Вони збуджують зацікавленість до роботи, тримаючи невольників голодними та приділяючи їм харчі пропорційно до виконаної ними праці. Хто не може чи не хоче задовольнити свої потреби — слабші, хорі, чи просто хто відмовляється, — харчуються так недостатньо, що масово вмирають.

Другий свідок констатує: «Ніхто з тих, хто не був у цьому пеклі, не зрозуміє цієї безодні моральної приниженості й звірячої нужденності людських істот. Усе, що здатне підтримувати індивідуальну чи людську гідність, знищується без найменшого жалю. Всяка індивідуальність, пристойність чи порядність, — розчавлені. Систематичне, впродовж, довгого часу, голодування зводить людей до рівня худоби, приголомшує їх духові та моральні сили. Людська істота в такому середовищі прогресивно вмирає, нові змучені, виснажені докраю істоти заступають їх місце.»

Треба було опустити «залізну завісу», щоб закрити саме ці факти. Вона залишиться спущена доти, доки очі вільних людей не зможуть побачити те страшне горе, що навідало людство, і то в ім'я соціалізму...

(Переклав з англійського О. Г.)

Розвиток Америки

У США опубліковано висновки комісії 20 видатних американських економістів про майбутній розвиток господарства Сполучених Штатів. Матеріали показують на підставі історичних фактів численні дані про господарський розвиток США за минуле сторіччя.

У передмові автори зазначають, що Сполучені Штати досягли найбільшої продуктивності й найвищого життєвого стандарту в світі.

Загальна продукція господарства США була в 1944 році округло в 27 разів більшою, ніж 1850 року; досягнуто цієї продукції кількістю працівників, що лише в 9 разів перевищує кількість їх у 1850 році. Американський національний прибуток 1850 року становив 6 мільярдів доларів, а 1944 року він досягнув 161 мільярда.

За цей час пересічний прибуток на мешкання США зріс від 270 до 1170 доларів на рік.

Веручи до уваги всі фактори, сподіваються вартості загальної продукції в 1950 році на 177 мільярдів, у 1960 році на 202 мільярди, тобто на 21 мільярд більше від рекордної продукції 1944 року, коли про-

мисловість повним ходом працювала на потреби війни. Кількість zatrudнених, що складала в 1940 році 47 мільйонів, 1950 рік має зрости до 57 мільйонів, а на 1960 р. до 60,2 мільйона. Слід підкреслити, що кількість годин праці, як показує наведена таблиця, щоразу зменшується.

Звідси можна зробити висновок, що продуктивність американських робітників, завдяки широкому використанню технічних засобів, надзвичайно зростає і стоїть тепер, безсумнівно, на першому місці.

Зміна кількості годин праці:

Рік	Години на тиждень
1850	70
1930	47
1940	43
1950 передбачають	41
1960 передбачають	38

Важливою підставою підвищення продуктивності праці стає допомога людській силі від інших джерел енергії. З мінеральних продуктів тепер добувають енергії у 343 рази більше, ніж сто років тому. Взагалі звіт про американське господарство показує, що цей міцний організм перебуває в провесі бурхливого росту.

ЛІТО В КАЛІФОРНІЇ

Щороку каліфорнійського сезону збору винограду власники модерних виноградників селища Модесто святкують бакхічне «чавлення грон».

Подібно до античних греків і римлян та сучасних мешканців середземноморської Європи, громадяни з Модесто збираються на виноградниках, міряються спритністю в іграх, дивляться, як гарненькі дівчата топчуть босими ногами стиглі грона, і напиваються до стану бакхічної екстази.

На урочисте святкування минулого року прибуло більш 400 гостей. Вони випили неймовірну кількість вина, розбавленого бренці й аплодували молоді, що брала участь у традиційних змаганнях. Дівчата бігали, баянсуючи на голові величезними кошиками з гронами. Хлопці напружували геркулесівські м'язи, піднімаючи барила з вином. Знявши панчохи, красуні з насолодою розчавлювали щойно зірвані грона. Згідно з предківським звичаєм хлопці переслідували дівчат і, схопивши їх, цілували серед виноградників.

Кульмінаційним пунктом церемонії було коронування вродливої Дорін Роне на королеву врожаю. Коронування відбулося в барилі з невіграним білим вином, куди Дорін Роне сіла в купальному вбранні.

Святкування почалося о 5. годині по обіді й закінчилося пізно серед прохолодної каліфорнійської ночі. Випили в цей день безліч галонів вина.

Чотири роки на самотньому острові

1695 року Елігзандер Селкірк, запальний шотландський парубічко, і його друг Дамп'є найнялися на корабель, що відпливав як каперська експедиція до південних морів. Не минуло багато часу, як Селкірк устрів у суперечку з капітаном, що загрозив висадити хлопця з корабля, якщо він не пошанується й не змінить своєї поведінки. Елігзандер не звернув на це уваги. Він навіть зухвало запропонував покинути його, і шкіпер прийняв виклик. Давши хлопцеві трохи найпотрібніших речей і харчів, він висадив його на берег острова Хуан Фернандо, коло узбережжя Південної Америки.

Коли корабель зник з очей, Селкіркова затятість заломилась, бо він опинився на острові, де ніколи не холять торговельні кораблі. Чотири роки він змагався за те, щоб лишитися живим. Самотність довела його до крайніх меж одчаю, і він давно вже був розпрощався з надією, що буде врятований, як одного дня на обрії з'явилося судно.

Воно йшло, щоб забрати його!

На капері «Дюк» був його старий другзяка Дамп'є, що не забув про нього. І тут починається найдивніша частина Селкіркової історії. Його прибуття до Лондону було тріумфальне, і він скоро став славною людиною. Він розповів свою історію письменникові Даніелеві Дефо, і незабаром з'явився опис його самотнього перебування на безлюдному острові, книжка, що стала клясичною.

То була історія Елігзандра Селкірка, більш відома під назвою «Робінзон Крузо».

Д.

Розчавлювати грона босими ногами — це стара метода, а в Європі часто відбувається в супроводі музики. Плями на ногах у дівчат змиваються з допомогою шлянги.



Король бостонських кабаре

Сім років тому в Бостоні виринув галасливий і задерикуватий молодик — сама амбіція та впертість. Хоч і сидів він тоді дослівно «без шеляга», але не працював. Не те, щоб він не міг знайти для себе праці, — просто, хотів чогось кращого. Казав, що запрягтися встигне, якщо не пощастить викомбінувати щось на свій смак.

Але йому пощастило, і сьогодні він уже власник і керівник одного з найславетніших у всій країні кабаре, що конкурує навіть з мангаттанськими. Цей молодик — тридцятивосьмирічний Майк Редстон, що не завагався в 1939 році закласти підвалини свого майбутнього на нетривкому ґрунті нічних притулків.

В сітці червоного атраменту боргових векселів, що на протязі кількох місяців висіла над «Майфер-клубом» у Габ-сіті, «Мікі», як його звали, зумів розгледіти свою кар'єру. Редстон добив торгу з власником і за п'ятнадцять тисяч — до речі, без готівки, — відкупив у нього підприємство.

На протязі перших тижнів було немало мороки з кредиторами, що з'являлися вдень і вночі, не зважаючи на погоду. Це була важенька проблема — провадити підприємство і в той же час латати діряві фінанси. Але через рік «Майфер» з усіма атрибутами

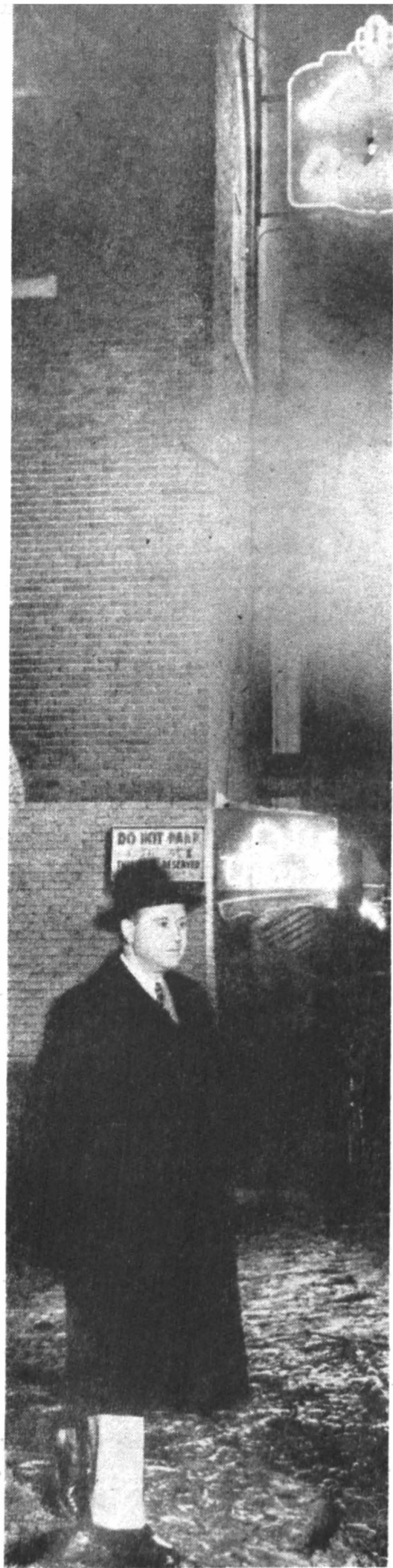
вже остаточно належав Редстону; не тільки були виплачені старі борги — у банківські сейфи також лягла кругленька сума.

Відчувши, що натрапив на золоту жилу, «Мікі» кинувся в гру, яку б можна було порівняти з тоталізатором на перегонах. Ставки вищали залежно від того, що підказувала Дама Нагода.

За «Майфер»-ом пішли інші «інтереси»: театр на вільному повітрі у Веллі Стрім; набуття інших нерухоностей; купівля бостонського «Латинського Кварталу» за двісті сімдесят п'ять тисяч — найвища ціна, будьколи заплачена за кабаре. Цей останній вчинок висміювали циніки, присуджуючи за нього Редстону «Нагороду за непрактичність». В кінці 1944 р. він відкрив ресторан «Міський Дім».

В той час він уже одержував прибутки аж з тринадцятих підприємств, при чому в дев'ятох з них його роля зводилась до функції скарбника. В 1946 році два його кабаре та «Міський Дім» оцінювали на два з половиною мільйони доларів!

Особисто, він один з найрозтратливіших власників кабаре у всій країні: його виплати персоналові двох підприємств досягають річно чотирьох сот п'ятидесяти тисяч доля-



«МІКІ» РЕДСТОН,
новий бостонський король нічних кабаре. Його заробіток 275.000 доларів — це рекорд «Латинського Кварталу», праворуч чарівні картини на стінах і привабливі прикмети нічних кабаре



рів. Увесь рік у «Майфер»-і працюють помітні сили. Найбільшу плату досі мала Софі Такер: вона одержувала три з половиною тисячі доларів тижнево. Мортон Довні, Беатріс Кій, Джон Болз, Річ Брасерз, Джо Е. Люїс та Віллі Шор — це тільки деякі з кабаре-світл, що працюють у нього.

Редстон, безсумнівно, один з найділовітших людей у країні. Інколи за одну ніч «Латинський Квартал», «Майфер» та «Міський Дім» відвідують понад три з половиною тисячі гостей. До речі, «Міський Дім» — це феноменальне підприємство, коли взяти до уваги, що він міститься в Бостоні, а не в Нью-Йорку. Більшість відвідувачів платить мінімально три-чотири долари, а це значить, що майже всі мешканці Габ-сіті, що можуть заплатити, відвідують саме редстонові підприємства.

«Мікі» не «спочив на лаврах». Коли доходить до справи, він завжди холодний реаліст. Щоденний стан трьох його ресторанів оформлюється графіками та статистикою. Він особисто звертає увагу на якість страв; його метр-д'отелі та кельнери ходять навшпиньки.

Купівля талантів для «Майфер»-у та «Латинського Кварталу» забирає в нього чимало часу.

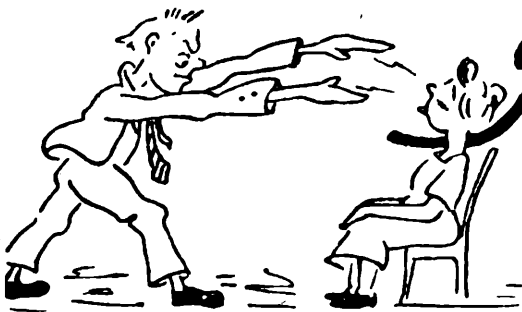
Редстон поставив «Латинський Квартал» на перше місце в Новій Англії. Зміни в «Майфер»-і зробили його одним з найкращих місць у Бостоні: заплановано додаткові витрати на двісті п'ятдесят тисяч доларів, після чого він має стати найбільшим, будь-коли баченим у Новій Англії, кабаре. Будуть застосовані різноманітні інтригові новини.

Успіх приводить до успіху. Пам'ятаючи цей принцип, Редстон відлічив п'ять мільйонів, щоб укласти їх у нові підприємства.

За американським місячником «Пік»
подав Ю. Б.

Праворуч — відвідувачі цього клубу завжди певні, що матимуть першокласну розвагу з відомими зірками року, внизу «ЛАТИНСЬКИЙ КВАРТАЛ» — веселе місце.





Тасмниця гіпнози

(Оповідання)

Цілоком наукова тема. Хто не має знання меценаса, магістра, професора, інженера, редактора, доктора, радника, директора, а з військових не менш сотника, хай і не береться читати цю річ. Не подумайте.

Проте автор не відчуває найменшого сумніву, що до виходу його твору в світ такі знання дістануть геть чисто все письмове та напівписьмове українське населення на еміграції. Тому за кількість своїх читачів він не хвилюється. Вона буде забезпечена.

Отже починаємо наш повчальний виклад. Живемо в роки нечуваного розквіту науки.

Атом уже не становить жодної таємниці (принаймні, для відповідних генеральних штабів). Його розклали з голови до ніг і навпаки. В свою чергу атом почав уже розкладати всіх і все, що тільки під руку підвернеться.

Взагалі діється несуттєве. Аж дух забуває. Страшно!

Майже поруч із розкриттям таємниці атому, розкрито не меншу своїм значенням таємницю гіпнози.

Що вам досі відомо про гіпнозу?

Признайтеся, дуже мало.

Ну, насамперед, ви купували квиток, ішли до театру чи цирку. Там були свідком, як одна людина довго й пишно дивилася в очі іншій. Остання згодом засинала. Тоді, на бажання присутніх, вона лизала власну підощву, головою замітала підлогу, співала сороміцьких пісень і кукурікала, вгадувала, в кого з присутніх розлад шлунку або термін вагітності котроїсь із пань та показувала дулі.

Взагалі виходило надзвичайно цікаво й смішно.

Безперечно, доводилось вам чути і про сеанси лікування гіпнозою. Такі сеанси особливо охоче відвідують невиправні курці, п'яниці, закохани. Наслідки лікування майже завжди різко однакові: курець починає споживати вдвоє більше цигарок, п'яниця переходить на денатурат, а закоханий на все життя втрачає будь-які привабливі якості для жінок.

Гіпноза взагалі всемогутня. При її допомозі можна досягти, чого хочете і чого не хочете. Наука вважає її за підсвідоме явище, що не піддається докладному вивченню та аналізу.

На гіпнотизерів увесь світ дивиться, як на чудодійних чарівників. Через те, правда при допомозі належної реклами, до їхніх кишень безперервним потоком пливають гроші.

Дійсно, таємниця гіпнози величезна, для сьогодишнього людства просто незрозуміла.

Та вже не для всього.

Принаймні, для нас, емігрантів, гіпноза поступово стає звичайною, побутовою справою. Сьогодні ми починаємо нею користуватися вздовж і впоперек. Коли завгодно — вона до наших послуг... Так швидко й далеко пішли в цьому, що навіть не встигли помітити, як зробили світової слави наукове відкриття.

Сенс гіпнози — самопереконавання. Ви себе в чомусь упевнюєте до такого ступня, що самі переймаєтесь вірою у власну вигадку. Досягнувши подібного стану, вважайте завдання виконаним на 99,99%. Примусити повірити інших у те, що ви повірили, —

дрібниця. Тут вирішальну роль грає гола техніка. Раз так, нічого складного немає.

Давайте пройдемо практичний курс гіпнози від початку й до кінця.

Брамінські факіри й мусулманські дєрвіші дійшли особливих наслідків у самовпевненні. Вони доводять себе до стану абсолютного небуття. Тоді їх можна колоти голками, шматувати ножами, підпикати вогнем. Вони ні на який біль не реагують, а заподіяні поранення гоїтимуться перед очима глядачів.

Ви, очевидно, гадаєте, що я запропоную негайно взятися до подібних спроб? Помилуєтесь, я зовсім не хочу, щоб ви ризикували. Головне ж, у разі невдачі, ви таки розшукаєте мене десь на еміграції й чого доброго зажадаєте на моїй скромній особі перевірити досягнення факірів та дєрвішів. Отож, поради собі дорожче обійдуться. Тому, будь ласка, зупиніться, не спішіть перетворюватися на східних чарівників, бо за висліди я не ручуся.

Про це заявляю і вголос, і привселюдно, і в письмовій формі.

Розповім вам краще про Миколу Туза.

Колись на батьківщині виробляв він газовану воду. Все йшло нічого, він поважав людей, люди його. Не те сталося на чужих землях. Куди не прийде, скрізь натрапляє на самих меценасів, магістрів, професорів, інженерів, докторів, редакторів, директорів, радників, сотників, майорів, полковників... Йому небораці аж ніяково з такими достойниками ховатися в бункерах, стояти в чергах, гандлювати самогоном та підробленим тютюном.

Прибувши, нарешті, до табору втікачів, Микола Туз цілими днями вистоював у ресстраційному відділі, але вписатися до картотеки не наважувався.

Якось запитав мене:

— Ви, часом, не чули, чи є окремі табори просто для людей?

Я, звичайно, вкрай здивувався.

— Віда! — Признався далі Туз. — Хто тільки не вписується до табору, обов'язково додає щось до свого прізвища.

— А вам що до того? — Продовжую не розуміти свого співбесідника.

— Та не хочеться телепнем бути. Тут якесь звання не зашкодило б. На віку, як на довгій ниві, пригодиться.

— Ну то пишіть, хто вам не дає?

— П'ять кляс моєї школи?

— Малувато, — погоджуюся з ним. Тут же, жартома додаю. — Коли б вас загіпнозувати, може б щось і вигоріло.

Уявіть собі, Микола Туз дуже серйозно поставився до мого жарту. Мені довелося розповісти все, що сам знав про підсвідоме життя, про силу самопереконавання, про тих же факірів, дєрвішів... Побіжно на окремому аркуші паперу записав він собі всі наукові, громадські та військові звання.

Відтоді й почалося.

Вдома Микола Туз негайно поставив закваску на самогон. Упоравшись з тяжкою працею, розклав на столі аркуші із записаними званнями, зліпив із хліба невеличку опуку й кинув її на папір. Опука впала біля слова «професор».

— Годі! — на всю кімнату заревів Туз. Відсьогодні і я професор!

— Схаменися! — Кинулась до нього злякана дружина.

— Не верещи! — гримнув чоловік. — Скільки років прожила зі мною і не знала, хто я такий. Сором!

Увесь вечір він тільки й твердив два слова — я професор! — З ними й заснув.

Сон теж пішов у руку. Маленька виробна газованої води перетворилася в світлу, простору лябораторію, де всі ходили в сліпучобілих халатах, а найголовнішим там був він, Микола Туз. Він стояв біля казкових апаратів із стінним годинником у руках, своїм численним помічникам раз-у-раз давав різні розпорядження. Лябораторія виконувала важливе державне завдання — шукала способів, як із часнику зварити найкращі в світі парфуми.

Прокинувшись, знову почав наполегливо твердити:

— Я професор!

Коли жінка, відчуваючи небезпеку, надумалась піти по лікаря, Микола Туз замкнув двері й ключа заховав до кишені. Знову аж до ночі безперестану говорив собі завчене речення:

— Я професор!

Десь на третій, чи на четвертий день таки переконав себе цілоком, що він, дійсно, професор. Тоді пішов до ресстраційного відділу й відповідно оформив свою картку.

Кілька всім відомих мешканців табору дістали коротенького, видрукуваного на машинці папірця:

»Професор Микола Туз запрошує Вас разом з дружиною завітати до нього в неділю о другій годині дня на урочисті сходи до табору.

З пошаною

професор Микола Туз.

Запрошені не забарилися розповісти багатьом своїм знайомим про виняткову чемність нової наукової зорі в таборі, високоповажаного пана професора Миколи Туза. Ті передали вістку іншим. Добрячий самогон та відповідні закуски остаточно скріпили становище щойно виниклого науковця, і він незабаром посів посаду бльокового комірника.

Тепер кожному таборянинові добре відомо, що п. Туз — професор. Проте він настільки самовпевнився в своєму новому званні, що ніяк не може зупинитися на перших великих досягненнях. Він іде далі. Ненароком я довідався, ніби йому доручили редагувати шкільний підручник з... фізики. Цілими днями в таборівій газеті писали про науковий диспут на тему »Як ми ставимось до теорії Дарвіна?«

»На тому диспуті — подає рецензент (теж, очевидно із загіпнозованих) — вельми цінні й оригінальні думки висловив видатний професор Микола Туз.

Він сказав:

— Деякі наукові джерела, а головне проведено мною особисто досліди й спостереження наочно доводять, що Дарвін не мав рації стверджувати, ніби людина походить тільки від мавпи. Це відповідає дійсності лише частково. Візьміть для вивчення кілька осіб. І через лупу, і без неї ви побачите, що далеко не всі складаються на мавпу.

Обличчя однієї людини таке, знаєте, хитрувате, як у kota. В іншій довгасте з витягнутими донизу губами — явно кінське. Чимало нашого брата на шиї носить курячу голову. Самі шиї, особливо горлянки, часто схожі на гусячі вола. А скільки ви зустрічаєте довгих осячких вух? Та чи не більше

ще маємо замість облич просто свинячі рила?

Все це переконливо свідчить й підтверджує, що люди пішли не тільки від мавп, а й від багатьох інших тварин та птахів.»

Під пару Тузові можна поставити пана Тимофія Мазла.

Останній колись викладав географію в середній школі. Після тривалої перерви я зустрівся з ним у таборі для втікачів. Хоч його тут, як учителя, знало чимало людей, але пан Мазло несподівано став усім доводити, що він маляр, коли не всесвітнього, то найменше всеєвропейського мірила.

Та хоч крім прізвища за ним ніхто нічого малярського не знав, — уявіть собі, всі йому повірили. Буквально на наших очах він зробився «доктором малярських наук». Навіть більше, з різних замріяних молодиків заснував «Художню студію імені доктора Мазла». До студії набирали всіх без винятку, хто тільки зголошувався. Ні на які здібності тут не зважали, бо високоповажаний пан доктор урочисто пояснив, що кожна людина має хист маляра.

Під його геніальним керівництвом усі очі стануть першорядними мистцями.

Заснувавши студію, Тимофій Мазло широкоповідомив:

— «Віднині я відкриваю нову еру в малярському мистецтві. Досі образотворчі мистці всіх віків та напрямків малювали з натури лише молодих голих жінок. Я й мої учні будемо робити зовсім навпаки. Ми свої спільні зусилля та енергію віддамо на зображення тільки немолодих жінок. У цьому шукатимемо естетичного задоволення та синтези вічної краси тіла прекрасної статі. Закликаю всіх немолодих жінок підтримати нашу величну справу й зголошуватися до студії на посади натурниць. За працю сплачуватимемо цигарками.»



Чи СНІГ У ТРАВНІ? Тут справа йде не про арктичну місцевість, де нерідко є сніг у травні а про лондонську кіностудію, де знімають фільм; кульмінаційним пунктом його є нещасний випадок літака «Дакота» в Альпах у листопаді минулого року. На фото кіноартистка Кальверт під час хуртовини коло уламків розбитого літака.

Після такого оголошення таборове жіноцтво різко поділилося на дві партії.

Одна вимагала заслуженого пана доктора негайно притягти до суду. Друга наполягала застосувати більш радикальні методи впливу — піймати його десь на людях і сполосувати мітлами, кочергами, рогачами та іншим начинням.

Проте, як би там не було, пан доктор буквально прогрімів. Разом із ним прогрімів і його студія. Всіх її учасників у таборі почали одностайно називати мазлами.

Під опікою свого талановитого керівника мазли працюють і досі. Навіть, розгорнулася підготовка до виставки мазлів. Не могу й уявити собі, якого сполоху наробить вона в таборі!

Ми тут розібрали два випадки гіпнози постійної дії. Тобто, людина раз переконала себе в чомусь і на тому й продовжує весь час стояти. Не йде ні назад, ні вперед, не сходиться на манівці. Вдалося стати професором чи доктором, то й тримається того звання, як воша кожуха.

Але, крім постійної, ми вже зареєстрували й гіпнозу мінливої дії. Наведемо конкретні випадки.

Пилипа Гордійовича Башибузученка я маю нагоду з перервами спостерігати два роки. Цей пан височенного зросту, широкий у плечах, а ще більше в животі; потужність його голосу перевершує ерихонську трубу. Бомбастичне прізвище й показні особисті ознаки очевидно спрямували його вдаритися по воєнній лінії. Почав він з дуже малого.

Розважуючи зароблену емігрантами сіль, п. Башибузученко старанно, гарним письмом виводив прізвище кожного одержувача. На моє схвалення його праці він з самопошаною зазначав:

— Скрізь люблю порядок та форму. Не даром колись був полковим писарем.

Щось рік по тому мені довелося з Пилипом Гордійовичем обідати в одній їдальні. Дістаючи з-під поли якесь смердюче питво, Башибузученко змовницько підморгнув до нього:

— Страх люблю перед їдою хильнути чарку. Для бойового . . . сотника вона найкраща подруга і на фронті, і в запіллі.

Від останньої нашої зустрічі минуло трохи більше пів року. Тепер Башибузученка довелося мені побачити в ролі доглядача таборового подвір'я. Підпорядковані йому робітники при кожному зверненні до свого начальника шанобливо додавали . . . — пане полковнику!

Одного з давніх приятелів Пилипа Гордійовича я запитав:

— Скажіть щиро, в якій армії п. Башибузученко був полковником?

На це дістав досить влучну відповідь:

— Здається в тій, яка ще ніде й ніколи не існувала.

Певно голоси невір досягли тонкого вуха відважного полковника. Для підкріплення останньої зміни військового звання він ужив надзвичайно істотних заходів. Якось у таборі рознеслася цікава чутка:

— Єдиний український військовий, що має американське посвідчення про свій старшинський ступінь — це полковник Башибузученко.

Чутка багатьох зацікавила. Дехто подумав, може, Пилип Гордійович служив колись в американській армії? Може, справді, він очайдушний герой тєхаських прерій, мєхїканських гверільєєв, їнєургєнтїв Костє-Рїко?

В дійсності справа виглядала куди простіше.

Щоб заткнути язика невірам, п. Башибузученко утнув таку штуку:

На ім'я американського директора табору подав прохання про своє бажання звільнитися з праці. Заяву великими літерами підписав — «ПОЛКОВНИК ВАШИБУЗУЧЕНКО».

Директор прохання задовольнив. В канцелярії УНРРА під диктат Пилипа Гордійовича з усіма належними підписами й печатками охоче надрукували англійською мовою довідку, що полковник такий то за власним бажанням звільняється з праці доглядача таборового подвір'я.

Цю довідку він вставив у спеціальну рамку під склом і береже її, як найдорожчу реліквію. Та й не дивно, бо ніяких інших засвідчень про свій військовий шлях Павло Гордійович не має.

Чув я, що група бльокових співмешканців полковника збирається незабаром перед таборовою управою піднести клопотання, щоб за вислугу років та за бойові заслуги в догляді подвір'я панові полковнику Башибузученкові надати звання генерала . . .

Ось вам цілковитий успіх і гіпнози мінливої дії.

Справжньої віртуозності досягнув, правда, Андрій Загреба. Той майже щодня впевнює себе та інших людей усе в нових та нових власних званнях і фахах.

Спочатку він об'явився висококваліфікованим методистом. З цього приводу прочитав навіть кілька пересічних лекцій. Звичайно за платню. Місцевій школі запропонував свої послуги викладача всіх без винятку дисциплін, до таборової газети написав кілька віршів, на агрономічних курсах намагався дати цикл лекцій на тему «Статеве життя трав'янистих тварин». Згодом узявся до організації драматичного театру, потім відкрив високу школу гри на сопілці, нарешті, повідомив усіх, що він окуліст. За останнє, він, до речі, від широкої громадськості дістав звання професора окомилання.

Та можливості Андрія Загреби справді невичерпні. Він виступає у нас і як соціолог, і як знавець людського кохання, рибальства, римського права і як теоретик куховарства. Величають його всіма відомими титулами відразу, тобто меценас, магістр, професор, директор і т. д. і т. ін. Успіх мінливої гіпнози в пана Загреби шалений, ні з чим їєзрівнянний. Просто не Загреба, а вундеркінд!

В захопленні здобутими перемогами подиву гідний всезнавець передав уже куті меду. Принаймні керівник клубу примушений був нещодавно вивісити небувалу досі афішу:

»Лекція професора Андрія Загреби на тему «Ковилі доби Олександра Македонського» за одностайним бажанням таборян не відбудеться.»

Звідси для самих найщасливіших і обласкавлених долею гіпнотизерів випливає єдина мораль — крути, та не перекручуй!

Знайте хлопці все ж міру, інакше піймаєте облизня. З гіпнозою, як і з атомом, жартувати не можна. Ломака про два кінці.

Але роботи застереження не входить у наш обов'язок. Ми обмежусмося лише найскромнішим завданням — повідомити всесвіт, що таємниця гіпнози вже відкрита. Кожний, скільки хоче, може скористатися з неї. Цілковита безпека гарантована. Ми, наприклад, живаємо свій винахід по саме нікуди. І нічого. Покищо не спостережено жодного нещасливого випадку. Це вам не атомові бомба. Все йде, як по маслу.

Не вірите? Будь ласка, приїздіть до наших таборів. Самі переконаєтесь, що все тут написано — суцільна правда. Даю вам слово . . . теж дипломованого інженера . . .

А. Височенко

КАДРИ СУЧАСНИХ ДНІВ

«Мистці світової слави»

Живемо в таборі «деп», але відчуваємо себе наче на Рівері чи в царстві Мельпомени. Афіші напередодні запрошують до театральної зали. «Мистці світової слави» — так відважилась прореклямувати себе нікому невідома трупа «Богдан» з екзотично-загадковою програмою. І глядач, дезорієнтований таким сюрпризом, уже не хотів брати за чисту монету заповідження конференсьє, ніби джазом керує незаконний родич Шопена. Проте «Мистці світової слави» показали, що вони все ж таки чесно ставляться до глядача, не намагаючись його «надати». І під звуки ніжних мелодій було приємно простежити окремі виступи, особливо чудака-музику, що з консервних бляшанок виробив серію музичних інструментів, досить віртуозно володіючи ними. Згадувався Париж, Берлін, Шопен, співались малярські пісні, простакуватий солдат здивував свою тимчасову «подругу життя», яка після його візиту переконалась, що солдатська дорога на Бердичів проходить якраз через її піч. І трупа чомусь зветься «Богдан».

Потім виступала російська естрадна «Тройка» (сумна для українців назва!); співав Б. Євтушенко «при благосклонном участі» однієї артистки. Співачка жанрової оперети виконувала пісні «на всіх модних язиках». Нечисленна концертна група «Мері-мен» революційно намагається відійти від зашкарублої традиційності, задекорованої старим репертуаром. Нові пісні прозвучали щиро, по-сучасному, але відчувається, що трупі не вистачає духу. Не допомагають і оплески невибагливих споживачів мистецтва.

«В Росії революція»

В напівсутині поганенького ресторану німецького міста Р. збирається триколірова Росія. Над тарілкою прозорої юшки схиляється лисина «его превосходительства». Тут даються коментарі на світові події і обговорюють звідомлення останніх радіохвиль.

«В Росії, вероятно, революція» — повзе поміж столами остання сенсація, промовлена з поважною адміральською серйозністю. Підбадьорені антиемігрантськими виступами московського радіо, вони відчули, що їх знову зараховано до партнерів у суперницькій боротьбі за московський престол. Російський курс сучасних мешканців Кремля розніжив їх, і стало зайвим ломитись у відчинені двері, бо все ж таки в книзі К. Сімонова про бій у Сталінграді «Дні і Ночі» на протязі аж 391 сторінки говориться «о Росії і ні разу не упомінається о Советском Союзе», дехто навіть поряд з орденем Леніна почепив свого старого Георгія. Під час конференції чотирьох міністрів у Парижі єпископ Евлогій, що по першій світовій війні насаджував у Галичині російське православ'є, знюхався з Молотовим і Вишинським; за столом російського посла п. Богомолова звичайно нічого поганого не говорилося. Вишинський навіть пообіцяв: «... у скорому часі двері до Росії будуть відчинені для всіх правдивих росіян».

Проте колеса історії крутяться, і тепер «умудренная опытом страданій» чорна сотня, скомкавши титули «графинь», «князів», «памещіков», товпиться в двері, які з усміхом відчинив для них п. Вишинський. Тільки як спогад залишилися рябіти на сторінках російських часописів слова: «Святая Росія», «Правда», «Зло», «Человеколюбіє», «Воля», написані чомусь з великої літери. Л.-н.



Відома й нашому глядачеві з фільмів «Ти ніколи не була чарівнішою» і «Міст долей» американська кіноартистка Ріта Гейворс тепер у Франції відпочиває від своєї напруженої праці в ательє. (Фото Д.-Б.)

МИСТЕЦЬКІ ФОРМИ ФІЛЬМУ

12 найвидатніших типів

Мистецький фільм являє собою багатогранну скалю форм від легкої до глибоко зворушливої, сорокاته, віяло, що ми його тепер пригадуємо лише поверхово.

У терпким ситуаційним комізмі, позиченім, як правило, з селянського середовища, розгортається шванк з його усталеними типами.

До нього примикає народня п'єса веселого характеру. Хоч її примітивний гумор розгортається в вузьких рамках, але іноді вони знаходять великий успіх, як, наприклад, віденська народня п'єса.

Комедія справедливо займає важливе місце в фільмовій продукції. Своєю необтяжною сутністю вона дає нам приємну розвагу й відпочинок і майже ніколи не обманює в поцілунку й щасливій розв'язці.

Її мелодійною сестрою стала музична комедія. Тут лагідна й переважно легка музика дає нам радість і насолоду.

Якщо весела п'єса має на меті не лише розвагу, а показує під маскою й законні життя, що спонукають нас замислитись, ми називаємо її комедією звичаїв.

Фільмова оперета опирається переважно на свій сценічний оригінал, позичаючи в нього завжди наявний ефект.

Фільм-рев'ю з його багатою виставою, чарівними жінками, елегантними чоловіками, музикою, співом і танками приготує нам завжди новий бенкет для очей і вушей, хоч здебільшого коштом логічного розвитку дії.

Кримінальний фільм скоує нас захопливою демонстрацією кримінальних проблем, що розв'язуються лише наприкінці.

З ним споріднений сенсаційний фільм, що походить із сенсаційних газетних історій.

Історичний фільм показує історію народів і минулих поколінь, що їх життя й діяльність втілені в їх державних діячах і особливих подіях.

Роковані сплетіння і іноді розв'язки, що захоплюють подих, характеризують драму.

Нарешті, сучасний фільм охоплює повне людське життя, яким ми живемо сами, та його проблеми, турботи й радощі. —fra.

КОРОЛЬ ІЛЬОКАНІВ

Правдива історія.

Чарлз Гафке працював як хлопець-посланець в універсальній крамниці «Західний Союз» у місті Омага, коли він вирішив вступити до морської флотії, щоб побачити світ.

1898 року він перебував на флягманському кораблі адмірала Девея, коли американське війське захопило Манілю. Відслуживши свій термін, він вийшов на берег на Філіппінах і став судовим стенографом. На цій посаді йому довелося познайомитися з багатьма тубільними ватажками.

Ватажки острова Ільокано були особливо вражені його передбачливістю й дружнім до них ставленням. І коли вся королівська родина з Ільокано вимерла під час холери, вони попрохали Гафке стати їхнім королем.

Чарлз був людина практична. Він надав цій справі законного спрямування і продиктував такі умови: кожна особа на островах має сплачувати один долар податку на рік. За ці гроші він обіцяв купити сільськогосподарських машин. За це він вимагав для себе одну двадцяту з усіх прибутків. Виготовлені були відповідні папери, і Гафке був коронований як Карльос Перший, Король Ільоканів.

Минув рік жвавої діяльності. Тубільці насолоджувалися поступом, що його вони осягли під своїм новим королем. Але Карльос був самотній, і його мучила туга за батьківщиною. Він думав про дівчину, що її лишив дома, в місті Омага, і кінець-кінцем оголосив, що збирається відвідати свою батьківщину — Америку.

Але повернувшись до Омаги, він дізнався, що його дівчина не цікавилась бути королевою на Філіппінах. Королеві Карльосу довелося стати перед важким вибором. Але він вирішив оселитися в Омазі і став звичайним Чарлзом Гафке, адвокатом штату Небраска, віддавши іншому правителю свій трон заради жінки, яку кохав.

Д.



В Голівуді готують фільм «Літні канікули», в якому бере участь американська артистка Марілін Максвел. Вона грає ролю співачки, з якою герой фільму знайомиться серед різноманітних пригод. На фото Марілін Максвел в її новій ролі. (Фото А. Р.)

УСМІШКИ

Добродій Харчук зайшов до крамниці, де продавали раки. Разом із ним забіг і його пес. Поки Харчук розмовляв з продавцем, рак, що мандував по долівці, вчепився собаці до хвоста. Пес завив з болю й дременув геть, вимахуючи хвостом з раком.

— Пане! — обурено гукнув продавець, — свисніть на вашого пса, бо він забрав мого рака.

— Пане, — не менш обурено відрізав Харчук, — свисніть на свого рака, бо він зажене мого пса безвісти...

Тато подарував Юркові й Тетянці, кожному, оцадничку.

— Збирайте гроші, дітки, — сказав тато: на Різдво Тетянка купить Юркові подарунків за свої гроші, а ти, Юрку, купиш за свої Тетянці.

За кілька днів Тетянка поскаржилась татові, що Юрко всі свої гроші вкидає до її оцаднички.

— Значить, у тебе буде більше грошей, — сказав тато, — чого ж ти незадоволена?

— А що буде на Різдво? — схлипнула дівчинка.

— Скільки вам належить?

— 50 марок, — відповів шофер таксі.

Пасажира поліз до кишені. Але в гаманці було тільки 30 марок.

— Знаєте, пане, — сказав він до шофера. — Я заїхав надто далеко. Вам доведеться відвезти мене на 20 марок назад.

Дама-пасажирика підійшла до капітана, що саме вийшов на свій місток.

— Пробачте, пане, чи ви директор цього корабля?

— Директор? На кораблі не буває директорів.

— А хто ж ви?

— Капітан...

— Пробачте, пане капітане, ваше ремесло дуже небезпечно?

— Як і всяке інше.

— А все ж таки: хвили, морька хвороба. Чи тут є лікар?

— Для чого?

— Ну, якщо хтось захворіє... А ті кораблі — вони всі американські?

— Ні...

— Пане капітане, я б хотіла написати колись вам листа. Як ваше прізвище?

— Альберс.

— Альберс? Мій син оповідав мені про капітана Альберса...

— Напевне, про мого брата. Він вже не плаває.

— Чому не плаває?!

— Загинув минулої осені.

— Жакливо! І як же він загинув?

— Його запитала насмерть одна мандрівниця, — відповів капітан.

— Що тут робиться? — скрикнув лікар, увійшовши до кімнати хворого. Дві пані крутили хворого на всі боки.

— Мій чоловік зараз повинен приймати ліки, — сказала одна з пань.

— Ну, і? — спитав лікар.

— На вашому рецепті написано: «Перед уживанням добре потрясти». Я навіть мусіла сусідку покликати, бо сама не втрясу мого чоловіка.

— Чому ти не зремонтуєш показника швидкості в твоєму авті? — спитався один приятель іншого.

— О, я й без нього знаю, з якою швидкістю їду, й була відповідь. — При

швидкості 40 км/год. починає стукати накривка на холодильник; при 50 км/год стукотять лампочки в ліхтарях; при 60 км/год деренчить вітрове скло, а при 70-ти цокають мої зуби. Але так швидко я мало коли їджу.



У приміщенні франкфуртського «300» відкрилася перша післявоєнна виставка мод франкфуртських кравчинь. Крім експортних моделей показано, як найпростішими засобами зробити елегантний одяг.

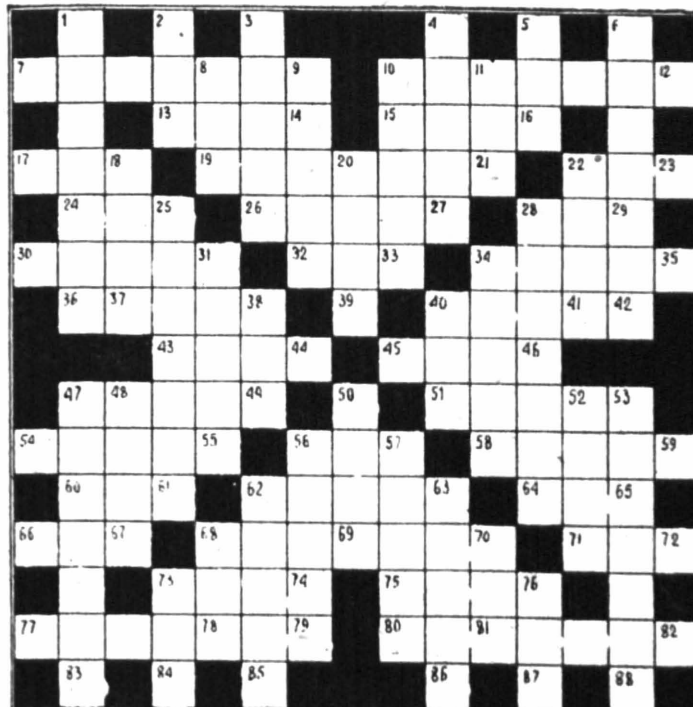
(Фото Д. В.)

КРОСВОРД № 5.

Мик. Байда.

Доземно: 1-36 — природна сполука хемічних елементів; 2-13 — робоча худоба; 3-26 — будівельний матеріал степової України; 4-27 — місто в Абесинії; 5-16 — горожка; 6-42 — паська держава; 8-19 — надвишка; 9-32 — нація; 10-33 — тур картярської гри; 11-21 — горішня частина будівлі; 18-37 — італійський порт; 20-39 — дорогий камінь; 22-41 — квітка; 25-61 — старовинне українське місто; 28-64 — гвинтівка в кінноті; 31-55 — ім'я великого поета; 34-58 — полінезієць; 38-49 — виконавець смертних вироків; 40-51 — місце обмолоту; 47-83 — річка, при якій стоїть Вашингтон; 48-67 — сучасна назва Месопотамії; 50-69 — центральна частина Лондону; 52-71 — складова частина кожної матерії; 53-88 — квітка; 56-79 — тропічний плід; 51-80 — свійська тварина; 62-85 — гідротехнічна споруда; 63-86 — найцінніший з усіх елементів; 68-78 — найпростіша з усіх геометричних фігур; 70-81 — речовина, що нею вкривають цінні вироби з дерева; 73-84 — збірна назва рослинності; 76-87 — вигадка.

Поземно: 7-9 — озеро в Північній Америці; 10-12 — поступовець; 13-14 — південно-американська свійська тварина; 15-16 — місто в Альжирі; 17-18 — англійська назва пасажирського воза; 19-21 — місцевість у Вірменії; 22-23 — столиця Італії; 24-25 — невільник; 26-27 — велика африканська річка; 28-29 — корабельний кухар; 30-31 —



міра ваги діамантів; 32-33 — подарунок; 34-35 — летюча тварина; 36-38 — модерний вид транспорту; 40-42 — старовинне знаряддя для проламу мурів; 43-44 — планета; 45-46 — православне жіноче ім'я; 47-49 — морський розбійник; 51-53 — гарбуз; 54-55 — чоловіче ім'я; 56-57 — сторона; 58-59 — азійська держава; 60-61 — французький часопис; 62-63 — хронічне запалення; 64-65 — місто на Алясці; 66-67 — корабельня; 68-70 — людоджер; 71-72 — солодоці; 73-74 — відгомін; 75-76 — перша людина; 77-79 — шеф судна; 80-82 — російський поет.

ВІКТОРИНА № 2

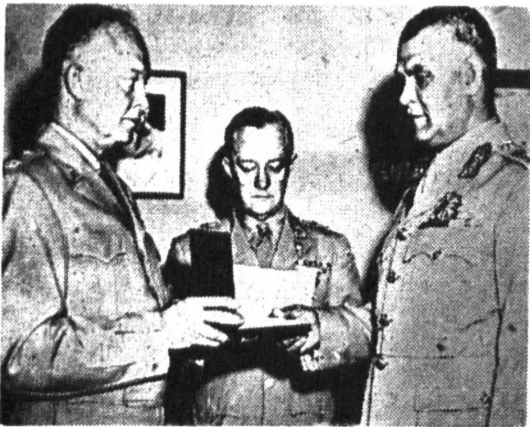
Перевірте, чи знаєте?

Із поданих нижче значень до кожного слова виберіть правильне. За кожну правильну розв'язку одержите 5 пунктів (70 пунктів — відмінно, 50 — добре, 35 — посередньо, 20 — незадовільно).

- Меломан:** а) любитель музики, б) рід динь, в) рід капелюха.
- Падишах:** а) титул турецького володаря, б) хід у грі в шахи, в) місто в Ірані.
- Спіритуалізм:** а) віра в духів, б) філософський напрям, в) алкоголізм.
- Субституція:** а) установа, б) підмога, в) підставлення.
- Інспірувати:** а) робити щось тайно, б) дати почин, в) контролювати.
- Елегійний:** а) повний смутку, б) виборний, в) гарно одягнений.
- Ініціювати:** а) писати з великої букви, б) дати почин, в) дати інъекцію.
- Оранжерія:** а) напій з помаранч, б) звіринець, в) теплярня.
- Аквареля:** а) водоймище, в якому годуємо тварин або рослини, б) малюнок водяними фарбами, в) рід морської риби.
- Інклінація:** а) нахил, б) відміна іменників, в) виголошування вірша.
- Чемпіон:** а) рід грибів, б) спортовий першун, в) квітка тропічних країн.
- Барограф:** а) записує автоматично зміну погоди, б) показує погоду, в) шляхетський титул.
- Гратифікувати:** а) різьбити на металі, б) прославляти, в) винагородити.
- Секвоя:** а) назва дерева, б) рід стручкової рослини, в) степи в Азії.
- Алябастер:** а) рід гіпсу, б) рід каменя, в) рід порцеляни.



В салонах готелю «Георг V» Національна Конфедерація французького кіна влаштувала «баль зірок». Артисти стали глядачами і весело розважаються. Ось Габі Морлей (праворуч) і Мадлен Сольон (ліворуч). Франсуа Періє і Христіан Марія посміхаються також, але більше професійною посмішкою.



Начальник генерального штабу єгипетської королівської армії генерал лйтенант Ібрагім Аталля, що перебуває тепер в інспекційній подорожі в США, отримав 20. травня з рук генерала Двайта Айзенгауера високу американську відзнаку «Леґіон Заслуги». На фото: генерал Айзенгауер (ліворуч) передає генерал-лйтенантові Ібрагімові Аталля орден. (Фото Д.-Б.)



Дев'ятирічний італієць П'єріно Гамба наймолодший і разом з Артуро Тосканіні найкраще оплачуваний капельмайстер світу. Він перебуває тепер в концертній подорожі в Парижі. На фото: П'єріно Гамба прибув до західного вокзалу в Парижі. Ліворуч його мати. (Фото Д.-Б.)



Сорок тисяч поліційних чиновників шукали В. Г. Уолша, що вчинив убивство в ювелірному підприємстві в Лондоні. Напнувши на голову Уолша піджак, детективи ведуть його на слідство. (Фото Д.-Б.)



Ледве 24 години після свого несподіваного прибуття до Берліну д-р Вільгельм Фуртвенглер диригував берлінською оркестрою вперше після дворічної відсутності. На фото: члени берлінської філярмонічної оркестри вітають свого диригента. (Фото Д.-Б.)



Підземне кіно в Штуттґарті в колишньому бомбосховищі. На фото вхід до підземного кіна. (Фото Д.-Б.)